

บทที่ ๗

ระเบียบและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับวิทยุชุมชน

เค้าโครงเรื่อง

๑. ผู้ขอรับใบอนุญาต
๒. วิธีขอรับใบอนุญาต
๓. การพิจารณาใบอนุญาต
๔. วิธีการดำเนินงานของสถานี
๕. การบริหารสถานี
๖. มาตรฐานเทคนิควิทยุชุมชน

สาระสำคัญ

๑. ผู้ที่จะขอใบอนุญาตเป็นผู้ให้บริการวิทยุกระจายเสียงชุมชน เป็นกลุ่มคน สมาคม มูลนิธิ นิติบุคคล และบุคคลดังกล่าวจะต้องไม่เป็นผู้ที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตไม่เกิน ๓ ปี

๒. การยื่นขอใบอนุญาตเป็นผู้ให้บริการ จะต้องดำเนินการตามแบบที่กำหนด และส่งหลักฐานต่าง ๆ ไปยังสำนักงานเลขาธิการ คณะอนุกรรมการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ซอยพหลโยธิน ๘ ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐

๓. การพิจารณาใบอนุญาต เป็นการกลั่นกรองความครบถ้วน ของเอกสารหลักฐานต่าง ๆ จากสำนักงานเลขาธิการคณะอนุกรรมการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ แล้วส่งไปยังคณะทำงาน แล้วเสนอไปยังคณะกรรมการ และคณะกรรมการตามลำดับ

๔. การดำเนินงานของสถานีจะต้องมีการแสดงผังรายการ กำหนดเวลาออกอากาศ ชื่อรายการ ช่วงเวลารายการ ประเภทและที่มาของรายการ รวมทั้งภาษาที่ออกอากาศ

๕. ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องกำหนดให้มีโครงสร้างการบริหารสถานี ได้แก่ กำหนดให้มี คณะกรรมการสถานีไม่น้อยกว่า ๕ คน ผู้อำนวยการสถานี เจ้าหน้าที่รายการ เจ้าหน้าที่ธุรการ เจ้าหน้าที่ด้านเทคนิคอย่างน้อยประเภทละ ๑ คน เจ้าหน้าที่ดังกล่าวเป็นผู้อาสาสมัคร และบุคคลต้องห้าม

๖. มาตรฐานทางเทคนิคเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการกระจายเสียง การผสมคลื่น ความถี่ ตลอดจนข้อกำหนด รัศมีครอบคลุมพื้นที่ให้บริการในแต่ละชุมชนที่ต่างกัน ได้แก่ ชุมชนเมืองใหญ่ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาลนคร ส่งกระจายเสียงรัศมีไม่เกิน ๓ กิโลเมตร ชุมชนเมือง ได้แก่ เทศบาลเมือง ส่งกระจายเสียงรัศมีไม่เกิน ๕ กิโลเมตร และชุมชนท้องถิ่นที่อยู่นอกเขตเทศบาลนคร นอกเขตกรุงเทพมหานคร นอกเขตเมืองพัทยา นอกเขตเทศบาลเมือง ให้การกระจายเสียง มีรัศมีครอบคลุมพื้นที่ ไม่เกิน ๑๕ กิโลเมตร

จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้นักศึกษาสามารถ

๑. บอกบุคคลที่จะเป็นผู้ขอรับใบอนุญาตได้ถูกต้อง
๒. บอกวิธีขอรับใบอนุญาตได้
๓. อธิบายขั้นตอนการพิจารณาใบอนุญาตได้
๔. ระบุวิธีการดำเนินงานของสถานีได้
๕. บอกการบริหารสถานีได้
๖. อธิบายถึงมาตรฐานเทคนิควิทยุชุมชนได้

ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับวิทยุชุมชน

คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ได้ประกาศ หลักเกณฑ์และวิธีการขออนุญาต ประกอบกิจการบริการชุมชนชั่วคราว เกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงชุมชน โดยสรุปดังนี้ (ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๖ ตอนพิเศษ ๑๐๔ ง วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๒, หน้า ๖-๑๔)

๑. ผู้ขอรับใบอนุญาต

๑.๑. กลุ่มคน หรือ สมาคม มูลนิธิ นิติบุคคล ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย มีภูมิลำเนา ในพื้นที่ให้บริการ คณะบุคคล หรือกลุ่มคน ดังกล่าวไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ

๑.๒ ต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย

๑.๓ ไม่อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักให้ใช้ใบอนุญาต หรือ ถูกเพิกถอนใบอนุญาต มาแล้วไม่ครบ ๓ ปี

๑.๔ บุคคลผู้มีอำนาจกระทำการผูกพันขอรับใบอนุญาต ต้องมีสัญชาติไทย

๑.๕ กรรมการคนใดคนหนึ่ง หรือบุคคลผู้มีอำนาจผูกพันขอรับใบอนุญาตที่เคยเป็น กรรมการ หรือบุคคลผู้มีอำนาจผูกพันของผู้รับใบอนุญาตอื่น ที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต มาแล้วไม่ครบ ๓ ปี

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ ๑

จงสรุป ผู้มีสิทธิขอเป็นผู้ประกอบการให้บริการวิทยุชุมชน

๒. วิธีขอรับใบอนุญาต

ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องส่งเอกสาร หลักฐานและข้อมูลต่าง ๆ ไปยังสำนักงานเลขานุการ คณะกรรมการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม แห่งชาติ ซอยพหลโยธิน ๘ ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐ ได้แก่

๒.๑ เอกสารหลักฐานของสมาคม มูลนิธิ นิติบุคคล พร้อมงบดุลประจำปี หรือ กลุ่มคนในท้องถิ่นที่ไม่เป็นนิติบุคคล กรณีกลุ่มคนจะต้องแนบรายชื่อกลุ่มคนทุกคน วัตถุประสงค์ของกลุ่ม หลักฐานการเงินของกลุ่ม และระบุผู้รับมอบอำนาจให้ชัดเจน

๒.๒ ชื่อสถานีวิทยุกระจายเสียงชุมชน สถานที่ตั้ง แผนที่ ความถี่วิทยุที่ต้องการใช้ออกอากาศ และพิกัดที่ตั้ง

๒.๓ รายชื่อกลุ่มคน หรือองค์กรที่ร่วมจัดรายการ

๒.๔ วัตถุประสงค์การจัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงชุมชน และผังรายการที่สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ ที่ตรงความต้องการของสมาชิกในชุมชน หรือในท้องถิ่น ที่ผ่านการรับฟัง ความเห็นจากคนในชุมชนมาแล้ว

๒.๕ โครงสร้างการบริหารสถานี พร้อมองค์ประกอบของกรรมการ และแผนบริการกิจการ เช่น การดำเนินงานระหว่างออกอากาศ การพัฒนาการบริหาร การขยายการมีส่วนร่วม การผลิต รายการ รวมทั้งการประเมินการออกอากาศ หรือประเมินรายการต่าง ๆ

๒.๖ ลักษณะเครื่องส่งและกำลังส่ง ความสูงและอัตราขยายของสายอากาศ รวมทั้ง รัศมี การออกอากาศ

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ ๒

วิธีการขอใบอนุญาตเป็นผู้จัดตั้งสถานีวิทยุชุมชน มีสาระสำคัญอะไรบ้าง

๓. การพิจารณาใบอนุญาต

สำนักงานเลขานุการฯ จะตรวจสอบคำขอ เมื่อคำขอและหลักฐานต่าง ๆ ครบถ้วน จะร่างใบอนุญาตเพื่อเสนอคณะทำงานพิจารณาภายในไม่เกิน ๓๐ วันทำการ (หมายถึงไม่นับวันหยุดราชการ) ประมาณเดือนกว่า หรือราว ๔๕ วัน เมื่อคณะทำงานพิจารณาแล้ว ไม่พบปัญหา

จะเสนอ คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาโดยเร็ว ในประกาศไม่ได้ระบุระยะเวลาว่าเท่าไร

คณะกรรมการจะพิจารณาอนุญาต ให้มีการทดลองออกอากาศเป็นเวลา ๓๐ วันว่ามีการรับกวนหรือไม่อย่างไร ถ้าไม่มีการรับกวน จะให้ดำเนินการทดลองภายใน ๙๐ วันหลังจากที่ได้รับแจ้งให้ทดลองออกอากาศ

เมื่อพ้นระยะเวลา ๙๐ วันที่ให้ทำการทดลองออกอากาศแล้ว ไม่มีปัญหาใด ๆ คณะทำงานจะเสนอคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาเสนอให้คณะกรรมการ ออกใบอนุญาต ให้ผู้ยื่นคำขอในการรับใบอนุญาตจะต้องเสียค่าธรรมเนียม ๕๐๐ บาทภายในเวลาไม่เกิน ๑๕ วัน

ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชนชั่วคราว (วิทยุกระจายเสียงชุมชน) มีอายุ ๑ ปี เมื่อต้องการต่ออายุ จะต้องยื่นคำขอใหม่ก่อน ๙๐ วัน หรือ ๓ เดือน ใบอนุญาตจะสิ้นอายุ หรือดำเนินการออกอากาศไป ๙ เดือน ต้องยื่นคำขอใหม่

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ ๓

กระบวนการพิจารณาให้ใบอนุญาตมีอะไรบ้าง

๔. วิธีการดำเนินงานของสถานี

ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตแล้วจะต้องแสดงรายละเอียดผังรายการ โดยสรุปดังนี้

- ๔.๑ กำหนดเวลาการออกอากาศประจำแต่ละวัน
- ๔.๒ ชื่อรายการ และช่วงเวลาที่ออกอากาศแต่ละรายการ
- ๔.๓ ประเภทของรายการ ที่มาของรายการ และชื่อผู้จัดรายการ รวมทั้งภาษาที่ใช้รายการ
- ๔.๔ องค์ประกอบรายการที่กำหนดในผังรายการ ต้องเป็นข่าวสาร หรือสาระที่เป็นประโยชน์ ต่อชุมชน ร้อยละไม่น้อยกว่า ๗๐ ได้แก่
  - ๔.๔.๑ รายการข่าวสาร
  - ๔.๔.๒ รายการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ การปกครองระบอบประชาธิปไตย
  - ๔.๔.๓ รายการส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปวัฒนธรรม
  - ๔.๔.๔ รายการให้ความรู้ การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ ๔

ผู้ได้รับใบอนุญาตจะต้องดำเนินการออกอากาศ มีสาระสำคัญเป็นภาคบังคับอะไรบ้าง

๕. การบริหารสถานี

ผู้ได้รับใบอนุญาตจะต้องดำเนินการบริหารโดยกำหนดให้มีโครงสร้างการบริหารสถานีอย่างน้อย ประกอบด้วย

๕.๑ มีคณะกรรมการสถานี ไม่น้อยกว่า ๕ คน ที่มีภูมิสำเนาอยู่ในพื้นที่ให้ออกอากาศ

๕.๒ มีผู้อำนวยการสถานี ๑ คน

๕.๓ มีเจ้าหน้าที่รายการ เจ้าหน้าที่ธุรการ เจ้าหน้าที่ด้านเทคนิคอย่างน้อยประเภทละ ๑ คน ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวเป็นผู้อาสาสมัคร

กรรมการสถานี เจ้าหน้าที่ทั้งหลายที่กล่าว ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส) สมาชิกวุฒิสภา (สว) ข้าราชการ สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทั้งหลาย ไม่ว่า อบต. สท. สจ. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ

๕.๔ การดำเนินการบริหารสถานี จะต้องไม่มีการหารายได้จากการโฆษณา สินค้าหรือบริการใด

๕.๕ การได้มารายได้ของสถานี อาจได้จากการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์การอิสระ มูลนิธิภาคเอกชน กองทุนพัฒนากิจการกระจายเสียงและ กิจการโทรทัศน์ เพื่อประโยชน์สาธารณะ ที่ไม่มีการกระทำที่ครอบงำการประกอบกิจการ

๕.๖ ผู้ได้รับใบอนุญาตจะต้อง มีป้ายชื่อสถานีวิทยุ ณ สถานที่ตั้งของสถานี แสดงให้เห็นอย่างชัดเจน

๕.๗ ต้องมีการประกาศชื่อสถานีและเวลา ด้วยภาษาราชการทุกต้นชั่วโมง ที่
ดำเนินรายการ

๕.๘ ต้องให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐบาล เมื่อมีภัยพิบัติ หรือมีเหตุฉุกเฉิน หรือ
กรณีอื่นใดที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ โดยการประกาศ การแจ้งข่าวสาร การเตือนภัย ฯลฯ

๕.๙ ต้องมีการบันทึกรายการที่ออกอากาศไปแล้วทุกรายการ ในวัสดุบันทึก เช่น เทป ซีดี
ดีวีดี หรือวัสดุอื่นใด ที่สามารถเก็บรักษาไว้เพื่อการตรวจสอบได้ โดยจัดเก็บไว้อย่างน้อย ๓๐ วัน

๕.๑๐ ต้องแสดง หรือจัดทำรายงานสถานะการเงิน รายรับ รายจ่าย ที่ถูกต้องต่อ
คณะกรรมการทุก ๖ เดือนหลังจากที่ได้รับใบอนุญาต

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ ๕

จงสรุปการบริหารสถานีวิทยุชุมชน ที่สำคัญมีอะไรบ้าง

๖. มาตรฐานเทคนิควิทยุชุมชน

ตามประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เกี่ยวกับ มาตรฐานทางเทคนิค
บริการชุมชน (วิทยุกระจายเสียงชุมชน) ฉบับชั่วคราว คราว โดยสรุปดังนี้

๖.๑ ความถี่วิทยุให้ใช้ ๘๗.๕ เมกกะเฮิร์ตซ์ ถึง ๑๐๗.๕ เมกกะเฮิร์ตซ์ (87.5-105.5 MHz)

๖.๒ การผสมคลื่นเสียงกับคลื่นพาห้ใช้แนวความถี่ (Frequency Modulation; F.M.)
ภาษาเข้าใจง่าย ๆ คือ ส่งกระจายเสียง ระบบ เอฟ เอ็ม (F.M.) จะผสมแบบใดก็ตาม เช่น
ถ้าผสมโดยใช้ความสูงของคลื่น หรือความโด่งของคลื่น (Amplitude Modulation; A.M.) ระบบ
เอ เอ็ม ถ้าผสมโดยใช้ความถี่ (Frequency Modulation; F.M.) ระบบเอฟ เอ็ม

๖.๓ ช่วงห่างระหว่างคลื่นพาห์ (Carrier spacing) ไม่น้อยกว่า ๒๕๐ กิโลเฮิร์ตซ์

๖.๔ ความกว้างแถบคลื่น ไม่เกิน ๑๘๐ กิโลเฮิร์ตซ์

๖.๕ ความเบี่ยงเบนความถี่ (Frequency Deviation) ไม่เกิน ± ๗๕ กิโลเฮิร์ตซ์

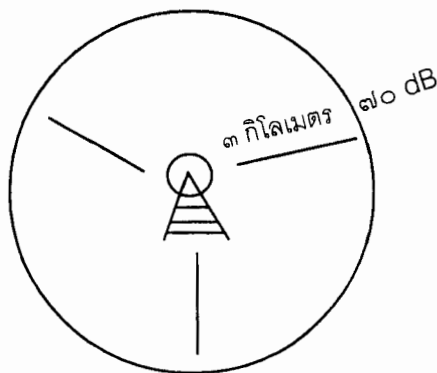
๖.๖ ช่องความถี่ข้างเคียงที่อยู่ในพื้นที่เดียวกันต้องห่างกันอย่างน้อย ๗๕๐ กิโลเฮิร์ตซ์

๖.๗ การออกอากาศต้องไม่รบกวนความถี่วิทยุอื่นที่ได้รับใบอนุญาตจาก กิจการโทรคมนาคม กิจการวิทยุกระจายเสียง กิจการวิทยุโทรทัศน์ กิจการวิทยุการบิน

๖.๘ รัศมีครอบคลุมพื้นที่บริการ

๖.๘.๑ สถานีวิทยุกระจายเสียงชุมชนเมืองใหญ่ ได้แก่ สถานีวิทยุในเขตเทศบาลนคร กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา ให้การกระจายเสียง มีรัศมีครอบคลุมพื้นที่ ไม่เกิน ๓ กิโลเมตร

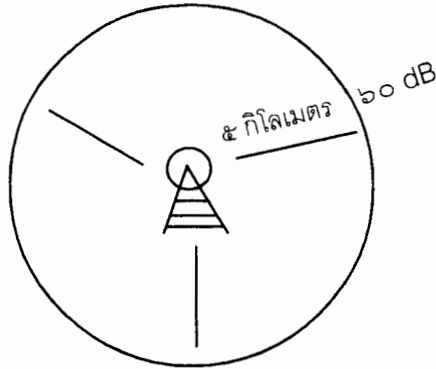
การวัดความแรงของสัญญาณ (Field strength) วัดที่ระยะทาง ๓ กิโลเมตร จากจุดที่ตั้งเสาอากาศ มีค่า ไม่เกิน ๗๐ dB (เดซิเบล)

๖.๘.๒ สถานีวิทยุกระจายเสียงชุมชนเมือง ได้แก่ เทศบาลเมือง ให้การกระจายเสียง มีรัศมีครอบคลุมพื้นที่ ไม่เกิน ๕ กิโลเมตร

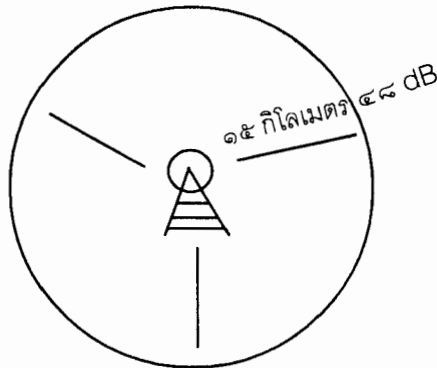

การวัดความแรงของสัญญาณ (Field strength) วัดที่ระยะทาง ๕ กิโลเมตร จากจุดที่ตั้งเสาอากาศ มีค่า ไม่เกิน ๖๐ dB (เดซิเบล)

๖.๘.๓ สถานีวิทยุกระจายเสียงชุมชนนอกเขตเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นที่อยู่ นอกเขตเทศบาลนคร นอกเขตกรุงเทพมหานคร นอกเขตเมืองพัทยา นอกเขตเทศบาลเมือง ให้การกระจายเสียง มีรัศมีครอบคลุมพื้นที่ ไม่เกิน ๑๕ กิโลเมตร

การวัดความแรงของสัญญาณ (Field strength) วัดที่ระยะทาง ๑๕ กิโลเมตร จากจุดที่ตั้งเสาอากาศ มีค่า ไม่เกิน ๔๘ dB (เดซิเบล)

ทั้งนี้ วิธีคำนวณให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลระหว่างชาติกำหนด
(ที่กล่าวมาทั้งหมด หากต้องการขอจัดตั้งสถานี ศึกษารายละเอียดในภาคผนวก)